

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 23. februar 2022
Kontor: Kontoret for Organiseret
Kriminalitet
Sagsbeh: Signe Hovmøller Elle-
mose
Sagsnr.: 2021-3050-0026
Dok.: 2327758

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2006/960/RIA

Nyt notat.

KOM(2021) 782 final

1. Resumé

Kommissionen har den 8. december 2021 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2006/960/RIA. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Da direktivet udgør en videreudvikling af Schengenreglerne, træffer Danmark inden seks måneder efter vedtagelsen af forslaget afgørelse om, hvorvidt Danmark vil gennemføre direktivet i dansk ret. Forslaget har til formål at lovgive om de organisatoriske og proceduremæssige aspekter af informationsudveksling med henblik på at bidrage til en effektiv udveksling af oplysninger mellem retshåndhævende myndigheder i EU. Fra dansk side er man umiddelbart positivt indstillet over for forslaget.

2. Baggrund

Ved KOM(2020) 605 af 24. juli 2020 fremlagde Kommissionen sin strategi for EU's sikkerhedsunion. Et af initiativerne heri er en EU-kodeks for politisamarbejde og koordinering af politiet i krisesituationer, som også er et element i Kommissionens Schengenstrategi (KOM(2021) 277 af 2. juni 2021).

På den baggrund fremsatte Kommissionen den 8. december 2021 tre forslag, der tilsammen udgør en fælles kodeks for politisamarbejde. Udover nærværende forslag til et direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder fremsatte Kommissionen således også forslag til rådshenstilling om operationelt politisamarbejde og forslag til en forordning om automatiseret dataudveksling med henblik på politisamarbejde (Prüm II).

Forslaget til direktiv bygger på og erstatter Rådets rammeafgørelse 2006/960/RIA, som i dag fastsætter rammerne for udveksling af visse oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder, herunder principperne for udveksling af oplysninger samt formularer for anmodninger og regler om svarfrist.

Forslaget til direktiv er oversendt til Rådet den 26. januar 2022 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF 87(2)(a) og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet, men udgør en udbygning af Schengenreglerne. Danmark vil derfor inden seks måneder efter vedtagelsen af direktivet skulle meddele Kommissionen, hvorvidt Danmark ønsker at gennemføre dette.

3. Formål og indhold

Forslaget har til formål at lovgive om de organisatoriske og proceduremæssige aspekter af informationsudveksling med henblik på at bidrage til en effektiv udveksling af oplysninger mellem retshåndhævende myndigheder i EU.

Fælles regler for anmodninger om oplysninger

Med forslaget fremsættes overordnet en række fælles regler for udveksling af oplysninger mellem retshåndhævende myndigheder i EU, når det er nødvendigt for at forebygge, afsløre eller efterforske strafbare handlinger. Således lægges der med forslaget op til, at anmodninger om oplysninger skal rettes til medlemsstaternes centrale kontaktpunkter (Single Point of Contact/SPOC). Som konsekvens heraf indebærer forslaget også en forpligtelse for medlemsstaterne til at udpege eller oprette en sådan SPOC, som skal have til opgave at koordinere udvekslingen af oplysninger mellem de retshåndhævende myndigheder.

Forslaget indeholder derudover krav til, hvilke oplysninger anmodningerne skal indeholde, ligesom der angives en række årsager til, at medlemsstaterne kan afslå anmodninger. Et afslag på en anmodning skal ifølge forslaget ledsages af en begrundelse herfor.

Princippet om lige adgang, tilgængelighedsprincippet og fortrolighedsprincippet

Forslaget er baseret på tre grundlæggende principper for udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne; i) princippet om lige adgang, hvorom det gælder, at der i det væsentlige skal være de samme betingelser for udveksling af oplysninger inden for en medlemsstat som mellem medlemsstater, ii) tilgængelighedsprincippet, som siger, at hvis der foreligger relevante oplysninger om en strafbar handling i en medlemsstat, skal disse oplysninger i videst mulige omfang også gøres tilgængelige for andre medlemsstater og endelig iii) fortrolighedsprincippet, hvorefter medlemsstaterne, når de modtager fortrolige oplysninger fra andre medlemsstater, er forpligtede til at beskytte oplysningerne i overensstemmelse med kravene i den pågældende medlemsstats nationale lovgivning, der giver en tilsvarende grad af fortrolighed.

Nærmere regler for SPOC'en

Som anført ovenfor får de nationale SPOC's med forslaget en central rolle og skal koordinere udvekslingen af oplysninger omfattet af direktivet. På den baggrund fastsætter forslaget en række krav til, hvilke opgaver SPOC'en skal varetage, herunder at modtage og evt. videresende anmodninger om oplysninger. Derudover indbefatter forslaget også en række krav til SPOC'ens kapacitet og sammensætning, herunder at SPOC'en sikres adgang til de nødvendige oplysninger, og at SPOC'en kan udføre sine opgaver 24 timer i døgnet, året rundt.

Endvidere lægges der med forslaget også op til at indføre en række differentierede tidsfrister for, hvor lang tid SPOC'en har til at besvare anmodning. Tidsfristen afhænger af anmodningens karakter og spænder fra 8 timer for visse hasteanmodninger, 3 kalenderdage for hasteanmodninger, som kræver indhentelse af en retskendelse, og 7 kalenderdage for øvrige ikke-hastende anmodninger.

SIENA

Med forslaget lægges der op til at gøre SIENA, som er betegnelsen for Europols netværksprogram til sikker informationsudveksling, til den

obligatoriske kommunikationskanal for alle overførsler og meddelelser efter direktivet. Formålet hermed er at dæmme op for antallet af forskellige kommunikationskanaler, som anvendes mellem medlemsstaterne, som ifølge Kommissionen hæmmer effektiv udveksling af oplysninger.

Herunder lægges der også op til, at medlemsstaterne skal orientere Europol, når der udveksles oplysninger eller meddelelser i tilknytning hertil, hvis oplysningerne vedrører lovovertrædelser, der er omfattet af Europols målsætninger. Således skal Europol modtage en kopi af de omfattede oplysninger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører med henvisning til behovet for en europæisk indsats mod organiseret kriminalitet og terrorisme, at det er nødvendigt med fælles regler for udveksling af oplysninger på EU-plan.

Videre anfører Kommissionen, at EU er bedre rustet end de enkelte medlemsstater til at sikre sammenhængen på tværs af de indsatser, der gennemføres på nationalt plan, håndtere forskellene i national praksis, forebygge dobbeltarbejde, overlapninger og usikkerheder og i sidste ende tilvejebringe en effektiv modforanstaltning mod grænseoverskridende kriminalitet og terrorisme. Samtidig understreger Kommissionen, at retshåndhævelsessamarbejde på EU-plan ikke erstatter nationale politikker om intern sikkerhed eller det arbejde, der udføres af de nationale retshåndhævende myndigheder.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Med forslaget ophæves Rådets rammeafgørelse 2006/960/RIA. Den nævnte rammeafgørelse er gennemført i dansk ret ved lov nr. 1559 af 20. december 2006 om ændring af lov om Det Centrale Dna-profil-register.

Således følger det i dag af DNA-profilregisterlovens § 5, stk. 1, nr. 2, at der til brug for identifikation af personer kan videregives oplysninger fra Det Centrale DNA-profil-register til den kompetente retshåndhævende

myndighed i en medlemsstat i EU eller et tredjeland, der deltager i samarbejdet under Schengenkonventionen, til brug for en kriminalefterforskning eller en kriminalefterretningsoperation.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

Statsfinansielle konsekvenser:

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet, men udgør en udbygning af Schengenreglerne. Danmark vil derfor inden seks måneder efter vedtagelsen af direktivet skulle meddele Kommissionen, hvorvidt Danmark ønsker at gennemføre dette.

Kommissionen skønner, at forslaget vil indebære en engangsudgift til it-opgraderinger på maksimalt 11,5 mio. EUR. Dette beløb skønnes at være fordelt som følger:

- 1,5 mio. EUR til oprettelse af sagsstyringssystemer (CMS) i ti medlemsstater
- 1 mio. EUR til at integrere SIENA i CMS'et for de centrale kontaktpunkter i 20 medlemsstater
- 2,25 mio. EUR til at etablere forbindelse mellem politi- og toldsamarbejdscentre og SIENA i højst 45 politi- og toldsamarbejdscentre
- 6,75 mio. EUR til at oprette CMS'er i højst 45 politi- og toldsamarbejdscentre.

Forslaget stiller derudover krav til en række tilpasninger og udvikling af it og kan medføre behov for yderligere personaleressourcer i bl.a. politiet. Dette vil forventeligt medføre væsentlige yderligere merudgifter. En andel af udgifterne kan potentielt dækkes af medlemsstaternes programmer under Fonden for Intern Sikkerhed. Fonden for Intern Sikkerhed har det specifikke mål at "forbedre og lette udvekslingen af oplysninger" og "forbedre og intensivere grænseoverskridende samarbejde". Det skal hertil bemærkes, at udgifterne således ikke vil kunne dækkes fuldt ud af fonden.

Det bemærkes, at Danmark finansierer ca. 2 pct. af EU's budget, der bl.a. bidrager til finansieringen af EU's fonde.

Det bemærkes, at det fremgår af budgetvejledningen, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter skal afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke umiddelbart at have andre konsekvenser for Danmark.

8. Høring

Forslaget og grund- og nærhedsnotatet har været sendt i høring hos Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

10. Regeringens (foreløbige) generelle holdning

Regeringen er umiddelbart positivt indstillet over for forslaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.